

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00; voor de buitenposten f 6.00; franko door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, e.iz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 11 JULIJ.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 10 Julij

Het mandement van den Bisschop van Amiens schetst, na de betrekking van de kracht van het schisma in Rusland te hebben aangetoond (zie ons Nummer van 7 Julij II.), de gevolgen welke hieruit voor de Kerk en de wereld zijn te voorzien, wanneer het den Czaar gelukt zijn plan door te drijven en zijne kozakken over Europa uit te storten. Wij lezen dienaangaande in het mandement:

„Het Russische rijk heeft hetzelfde uitgangspunt gehad als het Romeinsche rijk, en streeft dus noodwendig naar hetzelfde doel. Rome had reeds van den beginne af hemel en aarde in hare konstitutie dooreen gemengd. Jupiter Capitolinus was niet anders dan het symbool der magt, welke zij van het lot had verkregen, en welke al de volkeren en al de goden aan haar moest onderwerpen. Rome rustte niet eer, voor dat al de volkeren en al de goden naar het kapitol gesleept waren, vastgekend aan den triomf van hare ydelaars. Zij rustte niet, voordat zij de geheele bekende aarde en hemel had omsloten in den kring harer heerschappij. Eisch van Rusland niet om zich binnen minder uitgebreide grenzen te ontsluiten. Rusland, de bewonderaars der magt hebben, het in de laatste dagen luid genoeg gezegd en vrij duidelijk verklaard. Rusland heeft de roeping gekregen, om op christelijken en daarom onvernietigbaren grondslag, de eenheid te vestigen, welke Rome slechts op den vermolmden grondslag van het heidendom kon bouwen. Het goddelijk plan dezer wereld, als één in zijn wezen, laat niet toe de wederzijdsche onafhankelijkheid der volkeren, waardoor het een gewapend opstond tegen het ander; ook de onderscheiding niet van staatkundig en godsdienstig gezag, de onuitputbare bron van twistendigheid, door beide te verzwakken, ze ook beide magtelooz maken, om de orde te verdedigen tegen de regering-loosheid, de onverschilligheid tegen de revolutie. Alle takken van het menschelek geslacht, door een enkele maar krachtig hand aan één bundel te zamen gebonden, en de opvoering van de verschillende betrekkingen van het gezag, en een enkel oppermagtig gezag, ziedaar het goddelijk plan dezer wereld, ziedaar de zending van Rusland, de wereld door de Voorzienigheid aan dat volk opgedragen. Wij willen de voorwaarden tot dien arbeid na gaan, en zien wat die zending oplegt.

„De eenheid van het Russische rijk, ontstaan uit het zelfde beginsel, geteekend naar het zelfde plan als de eenheid van het Romeinsche rijk, zal eerst dan den hoogsten trap harer ontwikkeling bereikt hebben, als zij alle tijdelijk en geestelijk gezag in deze wereld zal gelijk gemaakt hebben.

„Hieruit volgt, dat Rusland, als het oude Rome, van tijd tot tijd zijn arbeid kan staken, wapenstilstanden treffen, maar dat het zelf niet kan verademen en ook eigenlijk de wereld niet kan laten verademen, voordat het achtervolgens alle nationaliteiten zal hebben weggevaagd, voor dat het boven alles het Katholicismus zal hebben verbrijzeld. Men verzekert dat de soeverein, die op dit oogenblik den troon van St.-Petersburg bekleedt, het niet ontveinst, dat het tweeledig doel van zijn politiek en het geheele denkbeeld waarvan zijne regering zwanger gaat, is de overheersching der Slavonische stammen en de zegpraal der orthodoxie. Al zeide hij zulks niet, wij zouden het toch weten. Want niet als mensch, maar als Czaar moet hij deze dubbele neiging koesteren.

„Doch om regtvaardig te zijn jegens de hoofden der volkeren, en om het deel niet te overdrijven, dat hen toekomt in de overregheden, waarvan het weefsel zich geheel onder hunne handen schijnt te ontrollen, moet men wel in het oog houden, dat van alle toestanden waarin de mensch hier beneden kan geplaatst worden, de uitoefening der soeverein magt, zeker, diegene is welke hem het minst zijne vrijheid laat. Niets is afhankelijker dan het gezag en vooral het absolute gezag. Eene natie laat zich gelden in de wereld, als ze zich overgeeft. Wanneer het despotismus, het absolute godsdienstig en staatkundig bestaan eener maatschappij, in het geheel mensch doet opgaan, alsdan, gelijk eertijds te Rome, en thans in Rusland, is er geen volk meer, er is slechts een Czaar, maar die Czaar vindt in zich iets, dat geen volk meer is.

soluter is dan hij zelf, iets waardoor zijn ziel beheerscht wordt, namelijk de ziel-zelve van zijn rijk. Het lot van geheel een volk, twelk hij in zijn handen heeft, is een band welke die handen bindt; de belangen, de toekomst eener natie die niet leeft of zich beweegt zonder hem, trekken voor hem een onbuigbare lijn, die hij als slaaf moet volgen. Het noodlot van een mensch, aan wien miljoenen menschen alles hebben gegeven tot zelfs hun geweten, is van niets vrij te bezitten, zelfs zijn geweten niet. Gedurende twee eeuwen groeide de Kerk onder het zwaard harer vervolgers. Tertulianus schetst den wonderbaren voortgang van het Evangelie, twelk zich uithreidende over de geheele wereld, van lieverlede alle klassen der maatschappij tot zich trok en weldra aan het heidendom niets anders overliet dan zijne tempels en schouwtooneelen; en hij maakt deze opmerking: „Ook de Cæsars-zelfen zouden voorlang Christenen geweest zijn, zoo de Cæsars het vermocht hadden.“ Alles is mogelijk bij God; het heidendom beginsel van het Romeinsche rijk is ten laatste door de Kerk overwonnen in de ziel-zelve der Cæsars.

„Vereenigen wij ons dus met de vurige gebeden der Kerk, voor de bekeering van haar onverzoonlijken vijand. Maar misleiden wij ons-zelfen niet: de bekeering van den Keizer van Rusland, zou ongetwijfeld een dier wonderen zijn, welke de magt van God zeker wel niet te boven gaan, maar eene uitzondering maken op den gang van zijn bestaand. Heeft wellicht de Voorzienigheid zich dit middel voorbehouden om het Oosten tot de eenheid terug te brengen? Wie zal het zeggen. Dat wonder, zoo God het terstond niet liet opvolgen door een ander wonder, wat uitwerking zou het onverwachtelijk hebben? Zou het de terugkeer eener schismatische natie ten gevolge hebben, of de val eens Keizers?”

Aan een uitvoerig en merkwaardig artikel, door de *Grondwet* gepubliceerd, ontleenen wij het volgende:

„Wij gelooven, dat het laatste woord nog niet gezegd is over de verschijning van de *Favorite* voor onze havens; niet wat dit feit op zich zelf betreft, maar ten aanzien van de redenen, die er aanleiding toe gegeven hebben.

„De minister van Buitenlandsche Zaken heeft het genoemd een „vriendschappelijk bezoek“ en meende zelfs, dat men daarmee vereerd moest zijn; wij meenen, dat in die verklaring de waarheid niet was gelegen, ofschoon het wellicht zijn kon, dat de minister destijds zijne goede gronden had, om niets anders te zeggen.

„Velerlei, inmiddels, zijn de redenen, die, van verschillende zijden, worden opgegeven als aanleiding tot het feit, waarvan wij spreken. In niet geringe mate nemen daarbij plaats in de geruchten, omtrent het verloop van kontribande, waartoe sommige onzer koopvaarders zich zouden hebben laten verleiden; en wanneer men daarmee in verband brengt het aantal opgaven van Nederlandsche schepen, die door de Engelsche of Fransche schepen zonder prijs verklaard, en op het naauwlettend toezigt, dat volgens de buitenlandsche dagbladen, meer speciaal op Nederlandsche schepen wordt gelegd, dan schijnen die geruchten, ontkent een ongeoorloofd aanvoeren van oorlogs-kontribande, ten behoeve van Rusland al meer en meer bevestiging te erlangen.

„Frankrijk en Engeland schijnen, en van hun standpunt te regt, een naauwlettend oog te slaan op de handelingen der neutrale Staten. Wanneer zij toch, door toepassing der mildste beginselen van internationaal regt, aan die Staten de meest mogelijke vrijheid van handelen vergunnen; dan is het, van den anderen kant, billijk, dat die Staten streng waken, dat van die vrijheid geen misbruik worde gemaakt. Dat is niet alleen billijk, maar ook *dure plicht* van de gouvernementen der Staten. Immers, wij vreezen, dat herhaalde pogingen tot het misbruiken der toegestane vrijheid, zich niet zouden bepalen tot de schade, die de overtreders der neutraliteits-regten zich zelf op den hals halen, maar eindelijk zouden uitloopen op eene minder gunstige gezindheid jegens den *neutralen Staat* in zijn geheel. Het is derhalve, naar onze meening, niet genoeg, dat men waarschuwt voor de schade, die men zich zelf kan berokkenen door het overtreden van de striktste neutraliteit; maar men

moet ook trachten de overtuiging algemeen te doen vestigen, dat, door zóó te handelen, tevens de belangen van het gemeenschappelijk Vaderland benadeeld worden, en de vrede, waarin men zich verheugen mag, kan worden in de waagschaal gesteld.

„Het doet ons innig leed, dat deze overtuiging niet reeds van zelve schijnt vast te staan; en nu, meenen wij, dat hare vestiging niet beter en niet krachtiger kan bevorderd worden dan door *algeheele openlegging, van wege het Gouvernement, van de moeilijkheden, waarin men reeds aanvankelijk, ten gevolge van deze of gene handeling, geraakt is.*”

Aan het slot van haar artikel, komt de *Grondwet* op deze meening terug, stellende zij, „dat er dringende noodzakelijkheid bestaat voor de Regering, om aan de eerstdaags weder bijeenkomende Kamer, zoo volledig mogelijk, openlegging van den staat van zaken, met betrekking tot het vraagstuk onzer neutraliteit, te doen. Mogt de Regering daartoe kunnen besluiten, wij zijn overtuigd dat de uitwerking daarvan heilzaam zal zijn, want ieder zal dan inzien, dat evenmin als geproponceerde, en door niets gemotiveerde demonstratiën ten gunste van Rusland, als waarvan dezer dagen de binnenlandsche dagbladen gewaagden; aan de aandacht van Frankrijk en Engeland ontsnappen, deze, gevoegd bij de velerlei pogingen tot het overvoeren van oorlogs-kontribande, tot de bevordering der zoo noodige goede verstandhouding tusschen die mogendheden en Nederland bijdragen.”

Opmerkelijk is dat op hetzelfde oogenblik door een blad van eene geheele tegenovergestelde richting, door het *Goudsch Kronijkske* namelijk, aangedrongen wordt op de noodzakelijkheid om, betreffende de kwestien, die thans het meest besproken worden, den minister van Buitenlandsche Zaken te interpellieren. Het genoemde dagblad schrijft aldus:

„In de *Indépendance Belge* is berigt, dat de Regering der Nederlanden verboden heeft de Russische gezandten in het openbaar alhier te negotiëren. Indien dit berigt waarheid behelst, zou de minister van Buitenlandsche Zaken een zonderling begrip aan den dag leggen van „het handhaven onzer neutraliteit.”

„Tegen diergelijke slaafsche onderwerping aan de Fransche en Engelsche bevelen, geruggesteund door eenen — zegge *éenen* Franschen oorlogskotter, dient gewaakt te worden.

„Wij vertrouwen dan ook dat, bij het hervatten der werkzaamheden der Tweede Kamer van den Staten-Generaal, eenig lid dier Kamer den Minister van Buitenlandsche Zaken zal interpellieren, zoowel over dit feit, als over het in ons N°. 54 door ons medegedeelde, aangaande de Russische flotielje te Batavia en de jacht in de Oostzee bij voorkeur op Nederlandsche schepen gemaakt.”

Wij meenen deze citaten het best te kunnen besluiten met een artikeltje van geen geringe beteekenis, van den Franschen *Moniteur* ontleend, dat aldus luidt:

„Wij vernemen dat de twee handelsmaatschappijen, die ter beurze van Amsterdam de fondsenberigten regelen, goetlijktijdig het besluit hebben genomen, om voortaan op hare officiële lijsten de laatste Russische dagbladen te noteren.

„Wij kunnen niet anders dan de regtvaardigheid en wijsheid van den openbaren geest in Nederland prijzen, terwijl wij tevens den goeden wil van het gouvernement van dit rijk alle regt laten wedervaren.”

Met den rusteloozen ijver van eene hartstogtelijke partijganger, met een ijver, eener betere zaak waardig, gaat het *Goudsch Kronijkske* voort, in elk zijner Nummers, de politiek der Westersche mogendheden te beschimpen en te verguizen en het gedrag van Rusland ten hemel te verheffen. Is om er verbaasd van te staan, hoe rijk het zich betoont in *epitheta*, het een nog kernachtiger dan het andere, ter uitdrukking van zijne razernij tegen Engeland en Frankrijk en tegen allen, die niet voor Rusland zijn; 't is niet minder verwonderlijk te zien, met welke gemakkelijheid het schier op hetzelfde oogenblik zijn mond tot het uitspreken der teerste en liefelijkste woordjes weet te plooiën, zodra het er op aankomt den Czaar van zijne innige sympathie te doen blijken. Wij kunnen intusschen, wat ons aangaat, nog maar niet

gelooven, dat door zulke betuigingen van voorliefde voor den eenen en van haat jegens de anderen, het waarachtig belang van Nederland ook maar eenigzins gediend wordt.

Dat de journalistiek zich zeer weinig aan de holle deklamationen van het *Kronijkske* laat gelegen zijn, is, dunkt ons, niet afkeurenswaard. Ze geheel op den duur onopgemerkt te laten, zouden wij echter niet kunnen goedkeuren, daar het nuttig is van tijd tot tijd te konstateren, door welke partij ten onzent van de drukpers het ergst misbruik gemaakt wordt. Men vindt heden eene nieuwe bijdrage tot de beantwoording van die vraag, in de volgende karakteristieke woorden van het *Kronijkske*:

„Wat het karakter moge wezen van de laatste bewegingen van het Russische leger, welke gedragslijn Oostenrijk en Pruisen zullen volgen, menschelijker wijze gesproken, kan men niet dan een langdurigen, bloedigen oorlog verwachten. *Roofzuchtige aanval van Frankrijk en Engeland*; — *natuurlijke en regtmattige verdediging van Rusland*; ziedaar het karakter van dien oorlog, die niet dan na veel bloedvergietens, door de *verwatenen zege of den smadelijken val der overmoed* eindigen moet!”

Wij zeiden straks dat het nuttig is van tijd tot tijd te konstateren, door welke partij het is, dat van de drukpers het ergst misbruik gemaakt wordt: wij voegen daar, na deze woorden aangehaald te hebben, aan toe, dat het niet moeilijk zal wezen te zeggen, zoo Nederland ooit, te midden der zorgwekkende omstandigheden, waarin Europa verkeert, in ongelegenheid kwam, waaraan en aan welke partij het dit te verwijten zou hebben.

In ons voorlaatste Nummer stonden wij een oogenblik stil bij een door een geacht blad in de wandeling gebragt gerucht nopens de waarschijnlijke uitdrijving der Jezuïten uit Frankrijk, »wegens hunne legitimistische woelingen.” Op onwiderspreklijke wijze is aangetoond, dat dit gerucht volstrekt ongegrond was. Het Belgiesch blad, waardoor het verzonnen was, sprak niet eens met een enkel woord van de »legitimistische woelingen” van de Jezuïten, maar van eene zekere inschikkelijkheid van den heer de Persigny — de boezemvriend van Keizer Napoleon! — voor de legitimisten. En daarom, omdat de heer de Persigny voor de legitimisten eenige inschikkelijkheid aan den dag lei, zouden de Jezuïten aan »legitimistische woelingen” schuldig zijn!

Ten blijk van de gretigheid, waarmee zulke dwaze verdichtselen door »eene zekere pers” aangegrepen en gekommentariseerd worden, laten wij hier een korts artikel volgen van de *Waakzaamheid*, die buiten zichzelf schijnt geweest te zijn van genoegen, bij ’t vernemen van eene vervolging, die den Jezuïten boven ’t hoofd zou hangen en bij ’t ontwaren van de mogelijkheid om hun verdacht te maken. In die mate schijnt de genoemde »protestantsche courant” over zulk een buitenlands verband te zijn geweest, dat zij zich reeds half en half bereid toont voor Napoleon een offervuurte te ontsteken; wanneer hij maar de Jezuïten uit de voeten wilde maken, en dat zij zich verliest in de afgrijpselijken »onderstellingen” te kunnen aanzien — veronderstellingen, welke, naar onze meening, een eerlijk man buiten staat is te maken. Jammer voor de *Waakzaamheid*, dat de orde, die zij haat, in Frankrijk aan geenerlei gevaar blootstaat; dat niemand weet van zulke woelingen, als wanneer hare tegenstanders haar zoo gaarne schuldig zouden zien; en dat derhalve, bij slot van rekening, niemand dan de *Waakzaamheid* alleen gekompromitteerd en geschaad wordt door haar lamentabel artikel.

Het luidt aldus: „Het Jezuïtenorgaan in Nederland (het *Alg. Handelsblad*) deelt in zijn nummer van 7 Julij jl. mede, dat er ernstige maatregelen tegen de Jezuïten in Frankrijk zouden genomen worden, ja, dat er zelfs sprake was van ze uit te zetten, en dat de oorzaak zou gelezen zijn in hunne legitimistische woelingen. Uit welke bron liet *Alg. Handelsbl.* die tijding put, maakt het niet. Zou het moeten dienen, om de leden van het genootschap van Jezus waakzaam te doen zijn? Of is er een plan op het tapijt, dat binnen kort moet worden uitgevoerd? Zou Napoleon II in de oogen der sociëteit hebben uitgediend? Zou van een Henri V meer voor de sociëteit nut te trekken zijn? Men weet, dat Jezuïten tot alles in staat zijn, en dat er geene zonden denkbaar zijn, die zij niet weten te vergoelijken en te regtvaardigen. Ona heeft het getroffen, dat zoo vele der russische legerhoofden in de tegenwoordige verwickelingen in de verstandommen zijn gesneuveld, verniet en verwond. Zouden Jezuïten, louchelende trouw en toewijding aan de zaak des Czaars, ook ad majorem Dei gloriam dienst in het russische leger genomen hebben, ten einde het hoofd der Lieve Moeder de Heilige Kerk in ’t geniep te dienen? Men zal zich herinneren, dat »in het begin van Bloemaand, 1584 (van Meeteren, *Vaderl. Hist.* IV, 174 volg.) binnen Delft by den Prince van Orange — is gekomen een jong man — genoemd Balthasar Gerards, van Villefians in Borgondie, maar noemde zich François Guyon van Besançon, zoon van Pieter Guyon van Lyons, die eertijds om den (gereformeerden) Godsdienst gedood was, — den Prince aangevend den ijver, dien hij had tot dien gereformeerden Godsdienst

en den Prince voorts dat diezelfde Balthasar Gerards den 10 van Hoofmaand 1584, Willem I, den grooten Zwijger, verraderlijk vermoorde, en eindelijk dat diezelfde Gerards was een geaffilieerde Jezuït, tot dien moord op en aangezet door Jezuïten.” — Wat verschil bestaat er tussehen het als *mogelijk gebeurde* in 1584 gestelde, en het *gebeurde* in 1584? — Van beide jaartallen zijn de nummers dezelfde; ze zijn maar anders geschreven. Het eenige wezenlijke verschil is tijdsruimte, 1584 — 1854, want de Jezuïten van toen zijn volmaakt dezelfde als die van heden. Zou Napoleon III zich eindelijk eens herinneren, hoe zijn oom Napoleon I dacht over de orde van Ignatius Loyola? Het was de eenige orde, die de groote Keizer niet heeft geduld in zijn rijk.”

De *Katholieke Nederlandsche Stemmen* publiceren in haar laatste Nummer het zesde van eene reeks artikelen, getiteld: *Duitsche reformatie en Fransche revolutie*, waar de bijzondere aandacht op verdient gevestigd te worden. Aan het laatste artikel van het verdienstelijk weekblad, dat voortgaat met onbezweken moed de aloude banier te verdedigen, ontleenen wij het volgende:

»Het Protestantisme had zich moedwillig van het anker der waarheid losgerukt; het had het onafhaalbaar gezag van Gods Kerk in eene vlag van opgewonden hoogmoed verloochend en tot nieuw beginsel in zijne oproer-banier geschreven: *Vrijheid van onderzoek*. Dit beginsel sloeg aan alle goddelijk geloof den bodem in, en ware het logisch toegepast, alhaast zouden alle sporen van christendom onder de Protestanten zoek geraakt zijn. Het ontbrak, wel is waar, niet aan mannen, die oogenblikkelijk alle gevolgtrekkingen van vermeld beginsel volkomen beaamden; maar die mannen waren ook geene anderen, dan de beruchte Socialisten der XVI. eeuw, de mannen van den boerenkrijg en van de sekte der Anabaptisten! Het was ten gevolge van eene inkonsequentie, dat het Protestantisme niet dadelijk zoo laag afzonk; desniettemin werd het toch, tegen wil en dank, daarheen geleid. Trouwens, liet hellend vlak, waarop het zich van de geboorte af geplaatst had, was te glibberig, om er niet, hoe schoorvoetend ook, af te glijden tot in den peilloozen afgrond van ’t diepste ongelooft. Vrijheid van onderzoek! had Luther uitgeroepen, en uit kracht van dit beginsel verwierp hij belangrijke leerstukken van het katholieke geloof, alhoewel hij de goddelijke inspiratie der H. Schrift en eene bovennatuurlijke orde bleef bijhouden. Vrijheid van onderzoek! riepen op hunne beurt zijne opvolgers: de Antitrinitarissen, de Latitudinarissen, de kwakers, in een woord, al die sekten, welke onder den naam van Unitarissen begrepen worden, en zij verwierpen met de goddelijke inspiratie der H. Schrift al hetgeen de natuurlijke rede daarin niet begrijpen kon. Maar houden zij diensvolgens op aan het geheim der Menschwording, aan de goddelijkheid van Christus te gelooven, en werden zij al Socinianen, toch hielden zij aan eene soort van openbaring vast. Vrijheid van onderzoek, zo riepen ingelijks de filosofen der XVIII. eeuw, heeft wel geene andere betekenis dan die van *vrijheid van denken*; zij verwierpen mitsdien alle openbaring, alle positieve godsdienst en werden Deïsten. Inderdaad, de overgang van het Socianisme tot het Deïsme lag in den aard der zaak, en verwerkelijkte zich op eene bijna onmerkbaar wijze. Wel is waar wierpen de socianistische Protestanten, als eene valsche aantijging, ver van zich af de beschuldiging van Deïsten te wezen; maar zij waren er des niet te min de voorboden van. Eveneens gedroegen zich de Deïsten, als men hen van Atheïsme beschuldigde, schoon hunne leer toch regstreeks tot de godloochening voerde. De Deïsten gaven zich zelfs den schijn van groote ijveraars te wezen voor den bloei van ’t christendom, niet van het alledaagsch christendom, maar van het *redelijk* christendom, of, zooals Rousseau zich duidelijker uitdrukt: van het tempel- en altaarlooze christendom! De Socinianen zijn voorzeker verder van het oorspronkelijke protestantisme verwijderd, dan de filosofen het van de Socianen zijn; de verschillende sekten van deze laatste benaming behooren niettemin allen stellig tot het Protestantisme. Hieruit volgt alreeds, dat de filosofen zich teregt op hunne plaats komen scharen in de lange rei der sekten, die uit het Protestantisme voortgesproten, en allen onder deze hoogst elastieke benaming begrepen zijn. De overgang van het beginsel van vrij onderzoek tot dat van vrij te denken vinden we duidelijk bij een Protestant-filosoof, Bayle, aangegeekend. Voltaire zegt van hem: »Zijne grootste tegenstanders gevoelen zich genoopt te bekenneen, dat er in zijne werken geen enkelen regel te vinden is, die eene klaarblijkelijke lastering tegen de christelijke godsdienst bevat; maar zijne grootste voorstanders bekenne evenzeer, dat er in zijne controversen schriften geene enkele bladzijde zich bevindt, die den lezer niet tot twijfel en vaak tot ongelooft leidt. Dit is, het ook, hetgeen Bayle persoonlijk bekende aan den kardinaal Polignac, die hem naar zijne godsdienstige meening vroeg: »Ik ben Protestant, sprak hij, want ik protesteer tegen alle godsdiensten.”

In een korrespondentie uit Londen, dd. 5 Julij, aan de *Emanicipation*, leest men het volgende: »De heer Spooner die sedert eenige jaren het seminarie van Maynooth vervolgt door onafgebrokene voorstellen, wier eenig doel is die katholieke instelling in de publieke opinie te sma-

den, te verarmen of te compromitteren, heeft jl. Maandag in het Huis der Gemeente eene nieuwe parlementaire nederlaag geleden, door de verwerping met eene meerderheid van 106 tegen 90 stemmen, zijner motie strekkende om aan dat Seminarie het subsidie te doen ontnemen, dat door het gouvernement, krachtens een bill die van Sir Robert Peels administratie dagteekent, verleend was. Men heeft niet verzuimd bij die gelegenheid te zeggen, gelijk men telkens beweerd als de heer Spooner, te dier zake een nederlaag leidt, dat de stemming het resultaat van een of andere machinatie van het gouvernement is geweest; men heeft ook gedrukt, dat de Kamer voor een oppositie tegen het kabinet, in de tegenwoordige omstandigheden, heeft teruggedeinsd.

»Al die redenen hebben geene de minste waarde; het cijfer der opgenomene stemmen bewijst zelfs dat het gouvernement, dat zekerlijk in het parlement een grooten invloed heeft, indien het gewild hadde, van de 556 leden waaruit de gemeenten bestaan, een magtiger phalanx had kunnen vereenigen dan die der 106 stemmen, welke het voorstel verworpen hebben. Dat enkele cijfer toont aan dat het kabinet aan de zaken haren loop gelaten heeft; van den anderen kant kan men niet betwisten dat de heer Spooner, die van niets anders droomt dan van de opheffing van Maynooth en hemel en aarde beweegt om zijn doel te bereiken, de meest mogelijke stemmen heeft vereenigd om zijn voorstel te ondersteunen, en dat de 90 stemmen, die zich aan hem gepaard hebben, bewijzen dat er in de volksvertegenwoordiging des lands geen groote partij bestaat, welke het met den anti-katholieken redenaar eens is.”

Er is veel gesproken of men wel verplicht is, om in Riga en Petersburg op levering in het voorjaar gekochte granen, waarbij gekonditioneerd was, dat het voorschot geheel of gedeeltelijk zoude blijven staan, tegen interestberekening tot aan de verscheping, om dan te trekken bij inzending van kognossement, door de ingevallen verhindering van verscheping, te ontvangen en op den gewonen uiterlijken ontvangst-termijn (31 Mei) het geheele bedrag van het gekochte benevens interest van het voorschot te betalen. Hierover te Hamburg een proces gevoerd zijnde, is de uitspraak als volgt geweest:

De beklagden (koopers) hebben, wanneer zij den Klager (verkooper) de aflading hunner koopwaren aan boord van een schip, door het niet aanwijzen van een schip, onmogelijk gemaakt hebben, zelfs in dit geval geen recht zich aan de overeenkomst te onttrekken, wanneer ook werkelijk de ingetreden staat van oorlog te Petersburg en Riga dit onmogelijk mogt gemaakt hebben, omdat het is de zaak der beklagden (koopers), alle mogelijke eventualiteiten, welke hinderlijk konden zijn voor de aflading hunner koopwaren, van te voren in overweging te nemen, en moeten zij de, door de niet verzending berokkende schade, alleen dragen. Nog kan het minder twijfelachtig zijn, dat, wanneer de beklagden (koopers) zich, in geval van een verbod van uitvoer of eene blokkade van de plaats van aflevering, van de overeenkomst ontslagen wilde achten, zij dit bij het sluiten er van hadden moeten bedingen. Daar de vordering van den klager (verkooper) tegen de beklagden (koopers), wegens de regeling van den koopprijs, volkomen juist is; en zij buitendien in de natuur der aflevering van zaken van dien aard, bij welke met volle vertrouwen op eene prompte betaling gerekend wordt, ligt opgesloten, zoo zijn de beklagden verplicht, aan den klager den koopprijs, benevens de kosten te betalen, en kan deze van zijn kant, na erlangde betaling, wederom niet het geven van een bewijs van aflevering over de goederen weigeren, waarbij nog op te merken is, dat alle sedert den laatsten Mei (als de termijn van ontvangst, bij de slotovereenkomst gestipuleerd), wegens niet gevolgde ontvangst der bewuste goederen gemaakte onkosten, in zoo ver deze *bona fide* gemaakt worden, ten laste van de beklagden (koopers) komen. (N. R. C.)

De minister van Finantiën maakt bekend, dat door tusschenkomst van den arrond.-directeur der direkte belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Assen, in ’s rijks schatkist is gestort eene som van f 200, welke tot dat einde in den avond van 4. dez., door een onbekende bij dien hoofdambtenaar is bezorgd.

De *Utrechtsche Courant* meldt uit ’s Gravenhage, dat de benoeming van Jhr. Mr. J. van Iddokinge tot burgemeester van Amsterdam binnen weinige dagen in de *Staats-Courant* zal verschijnen.

Nog meldt hetzelfde blad, dat in de eerste dagen der volgende week het diplomatisch examen aan het ministerie van Buitenlandsche Zaken zal plaats hebben.

Men leest in het *Handelsblad*:

»Ten vervolge op onze mededeelingen nopens het gebeurde met kapt. van der Zee kunnen wij thans mededeelen, dat de zaak geschikt is, naardien de Engelsche regering haren eisch tot revindicatie van schip en lading en overlevering van den kapitein heeft laten varen, en wel uithoofde door deze laatsten niet met geweld maar

alleen met het is behandeld, en dus, in eigenlijken zin geene overtreding of schending van het volkenrecht ten dezer heeft plaats gehad. De consul-generaal van Engeland in de Nederlanden is overigens in het begin dezer week zelf in Friesland over deze aangelegenheid geweest.

De *Utr. Ct.* berigt dat Z. M. de jeugdige koning van Portugal, bij gelegenheid van het muzikfeest te Rotterdam, die stad denkt te bezoeken en van daar over enkele andere plaatsen van ons rijk H. D. reis naar Duitschland voortzetten.

Men verneemt, dat de instructie tegen de negen personen, die zich te Naaldwijk op den 2 dezer aan feitelijke wederspanningheid, aan verbreking van sluiting en aan beleediging en dreigementen jegens den burgemeester dier gemeente, den heer J. A. van der Goes, hebben schuldig gemaakt, met ijver wordt voortgezet. Allen bevinden zich in hechtenis. Nog verneemt men, dat vervolgingen zullen worden ingesteld tegen hen, die genoemd worden als de ongeregelde te hebben opgezet of begunstigd. Het detachement dragonders is steeds bij de burgers ingelegerd. (Hdlsb.)

's GRAVENHAGE, 8 Julij. Naar men verneemt is de heer Janssen, gepensioneerd ritmeester van het wapen der maréchaussée, benoemd tot kommissaris van politie speciaal te Lobith, belast met het visiteren der paspoorten van de aldaar aankomende vreemdelingen.

Zijne Maj. de Koning heeft heden morgen in een bijzonder gehoor ontvangen een commissie van de Provinciale Staten van Zuid-Holland, zamengesteld uit de heeren Staatsraad-Kommissaris, Hoogendijk, Maas Geesteranus, Graaf van Hogendorp, van Zegwaard, Conrad, Wentholt, Jhr. Mock en Jhr. van den Berch van Heemstede, benevens den heer griffier.

Aanstaanden Dingsdag, den 11 dezer, des middags ten 2 ure, zal de Tweede Kamer der Staten-Generaal hare werkzaamheden hervatten. Op dit oogenblik zijn bij de Kamer de volgende wetsontwerpen aanhangig, met wier behandeling de vergadering zich achtereenvolgens zal bezig houden:

1°. tot vaststelling van het Reglement op het beleid der Regering van Ned. Indië;

2°. tot het geven eener eindbestemming der haten, voortspruitende van de voormalige wees- en momboir-kamers;

3°. betreffende de vijfjarige verjaring van de coupons der certifikaten van nationale schuld;

4°. tot wijziging in het tarief van regten op den in- uit- en doortoor;

5°. tot het verleenen eener bijdrage voor het uitwateringskanaal van Grave naar den Aker;

6°. tot verhoging van hoofdstuk I der staatsbegroting en van de begroting van het bijzonder fonds tot voldoening der uitgaven; voortvloeiende uit de kolonisatie van behoefden in de koloniën der maatschappij van weldadigheid over 1854;

7°. ter verhoging van hoofdstuk V der Staatsbegroting voor 1854 (stichting van een stoomgemaal ter ontlasting van Rijnlands boezem op den IJssel; 8°. tot goedkeuring eener regeling tusschen het bestuur der domeinen en de gemeente Middelburg; 9°. tot ontgeening van perceelen tot uitbreiding van de gemeente Arnhem; 10°. tot voorloopige indeeling der gronden van het Haarlemmermeer onder de aangrenzende gemeenten; 11°. tot afschaffing van de regten op den uitvoer van gemunt en ongemunt goud en zilver in Ned. Indië;

12°. tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot over 1852; en 13°. tot wijziging en verhoging van Hoofdstuk IX B der Staatsbegroting over 1853.

Er kunnen nog andere ontwerpen van regeringswege te gemeent-gezien worden.

Ook is bij de Kamer aanhangig een voorstel van den heer Groen van Prinsterer, tot wijziging van de bestaande verordeningen op de autorisatie voor bijzondere scholen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIS, 9 Julij. Tot heden is er nog niets uitgelikt van hetgeen de Czaar geantwoord heeft op het Oostenrijksche ultimatum. Men blijft zich deswegens in gissingen verdiepen. Het *Journal des Débats* geeft een lang artikel waarin het de geschiedenis der jongste onderhandelingen van Rusland met Oostenrijk en Pruisen nagaat, en eindigt met het openen van zeer vredelievende uitzigten. Hoe oorlogszuchtig de Czaar ook moge wezen, het *Journal des Débats* is evenwel van meening dat er te Petersburg eene vredelievende partij bestaat met den graaf van Neschede aan het hoofd, welke nog invloed genoeg op den Czaar uitoefent om hem te beïnvloeden, dat het voor Rusland onnuttig is zich in een oorlog tegen Europa te wikkelen. Hetgeen door het *Journal des Débats* beweerd wordt heeft een weinig grond, als iedere andere bewering en de Oostenrijksche vraag tot op dit oogenblik in haren loop volgende, is het te verwachten, dat Rusland, teleurgesteld in zijne keijgsoperaties, voor het oog wellicht eene ver-

zoenende houding zal aannemen ten einde langs den weg des telkens afgebroken en meer en meer verwarde onderhandelingen, tijd te winnen voor zich-zelf, en de gewapende Westerse mogendheden, door werkloosheid te verzwakken en uit te putten.

De jongste berigten uit Konstantinopel loopen tot 24 Junij. Zij behelzen geen nieuws van eenig belang. Het opbreken van het beleg van Silistria was er nog onbekend.

Een Grieksche brik, met kriegsbehoeften en geld beladen, werd door de *Infernal* in beslag genomen.

In de Zwarte Zee houdt men een aanval op Sebastopol nog altijd voor waarschijnlijk. De voorbereidselen die men te Varna maakt, geven werkelijk grond aan dat vermoeden.

De *Moniteur* behelst eene nota, waarin wordt verklaard, dat noch in Engeland noch in Frankrijk deel is genomen aan de nieuwe Russische leening; het blad doet dit tevens gepaard gaan aan de waarschuwing, dat het deelnemen door Fransche of Engelsche onderdanen aan zulk eene leening strengelijk zou gestraft worden.

Te Marseille zijn berigten uit Konstantinopel aangebragt, loopende tot 30 Junij:

De admiraal Bruat was op 28 Junij met 8000 man der divisie Forey den Bosphorus gepasseerd. De kapiteins der schepen hadden verzegelde instructiën ontvangen. De aanval tegen Anapa heeft een aanvang genomen. Men zag eerstdaags belangrijke kriegsoperatiën te gemoet.

Het opbreken van het beleg van Silistria was te Konstantinopel bekend geworden. Die tijding heeft eene levendige vreugde verwekt. Volgens de Turksche bulletins hebben de Russen 50 stukken geschut moeten achterlaten, en heeft het beleg hen, bijeengenomen, 24000 man gekost.

Het *Journal de Constantinople* bevestigt de nederlaag der Turken in Azie. De ongeregelde Turksche troepen werden voor de tweede maal bij Uzurgheta door 22000 Russen aangevallen, onder bevel van Andronikoff. De ongeregelde troepen, oneindig zwakker zijnde, werden teruggeworpen, met verlies van 3000 man. Hun aftoet werd gedekt door geregelde troepen onder Selimpacha en Achmet-pacha, die echter beiden in den strijd, die zich op nieuw ontwikkelde, werden gekwetst.

Hadgi Petros was door de Turksche troepen tot aan de grenzen terug gedreven.

Aan een ernstigen aanval op Kroonstad hecht men weinig geloof meer. Wel is waar worden op Engelsche schepen 10.000 man Fransche troepen voor de Oostzee ingescheept, onder bevel van den generaal Baraguay d'Hilliers, maar het schijnt, dat die troepen alleen bestemd zijn om Aland te bezetten, op welk punt de westelijke mogendheden zich tot aan den winter willen vestigen. De generaal Baraguay zal overigens de troepen slechts naar hare bestemming brengen, en ze op Aland onder het bevel van een anderen generaal stellen, wiens naam nog niet genoemd wordt. De gekombineerde vloot zou in de havens van Frankrijk en Engeland overwinteren.

De berigten uit Spanje luiden steeds tegenstrijdig. Volgens de verschillende telegrafische dépêches staat het met den opstand wanhopig en trekken de insurgenten voor de koninklijke troepen terug. Die dépêches spruiten echter allen voort van de Spaansche regering en mogen dus niet onvoorwaardelijk geloofd worden. Van de andere zijde wordt staande gehouden, dat de insurgenten, die Madrid verlieten, nog geen haar breed grond verloren; dit het regeringsrapport zelfs blijkt, dat de koninklijke troepen na het gevecht met de insurgenten, buiten de poorten van Madrid, binnen de hoofdstad terugtrokken. Tijdens de opstandelingen hunne positiën behielden. Het *Journal des Débats* wil overigens weten, dat de Spaansche regering, door aanzienlijke strijkrachten te Madrid te concentreren, niet slechts op het oog heeft om den opstand te dempen, maar tevens om gelijktijdig den reeds sedert zoo lang beraamden *coup d'état* te wagen.

De laatste tijdingen uit Spanje melden dat de opstandelingen in Cadix, Malaga en naar Portugal oprukken. De koninklijke troepen, aangevoerd door den minister van oorlog in persoon, vervolgen hen onafgebroken. De desertie blijft voortdurend in de gelederen der insurgenten; hunne nederlaag is volkomen.

ENGELAND.

LONDEN, 9 Julij. Men leest in de *Sun*:

Men verhaalt als stellig dat Frankrijk en Engeland van de zijde van Zweden verzekeringen hebben bekomen voor een werkdadig hulpbetoon tegen Rusland, en dat de Czaar gevaar loopt Finland ter eener zijde te verliezen, even goed als men hem aan de andere zijde de Krim zal ontnemen.

Te Londen bouwt men nog altijd veel hoop op de zending van Fransche landingstroepen naar het tooneel des oorlogs in het Noorden. Men hoopt zelfs, dat een aanval op Kroonstad en Sweaborg en eene bezetting van Finland besloten is. De oppositiebladen weten dan ook niets meer aan de regering te verwijten dan, dat zij eerst thans doet, wat in het begin van het voorjaar had behooren te geschieden. De oorzaak van dit verzuim zoeken zij in de oneenigheid, die in het kabinet moet heerschen, en de *Advertiser* verzekert zelfs, dat dienten-

gevolge eene verwisseling van personen weldra zal plaats vinden. De grootste verlegenheid van het kabinet ontstaat door de aanvallen, waaraan het is blootgesteld, omdat de hertog van Newcastle en niet lord Palmerston aan het hoofd van het ministerie van oorlog is geplaatst. Russell en Clarendon waren te vergeefs voor den laatstgenoemde opgetreden; de aanhangers van Peel met een paar Whigs, wien de populariteit van lord Palmerston een doorn in de oogen was, hadden de overwinning behaald. Mogt het werkelijk tot eene gedeeltelijke verwisseling van personen komen, dan vrees het genoemde blad, dat de Greys, de monopolisten van voordelinge staatsbedieningen, weder een paar leden hunner familie in het ministerie zullen brengen, en om het land voor die ramp te waarschuwen, verhaalt het blad welke ambten de familie Grey wel bezeten heeft en nog bezit. Deze opsomming is genoeg om den invloed dier familie in het parlement en in het kabinet aan te toonen.

In den *Morning Herald* wordt geschreven: »Er is bij ons departement van marine aanvraag gedaan om vier linesschepen, eenige stoombooten en eenige transportschepen tot het overbrengen van 6000 man Fransche troepen naar de Oostzee; twee van die linesschepen zijn reeds gereed; deze zullen zich met andere bodems naar Cherbourg begeven of wel te Duius de aankomst der Fransche troepen afwachten, en zullen onze dappere bondgenooten voor de dienst in de Oostzee aan boord nemen. Het noodige voor hun onderhoud zullen deze troepen uit de Engelsche magazijnen ontvangen. Of de schepen die tot het overbrengen derzelve zullen dienen, vervolgens in de Oostzee zullen blijven, weet men niet. Het zenden van landtroepen naar de Oostzee doet eene gewichtige operatie verwachten; ongetwijfeld wil men eene of andere militaire positie aan den vijand ontnemen en vervolgens bezet houden.

»Er is gezegd dat de admiraal Napier van hoogerhand bevel ontvangen heeft om geene gewaagde ondernemingen te doen. Wij gelooven integendeel dat hij volmagt heeft om met de Russische vloeten en vestingen, met de steden en goederen der Russen te handelen zoo als hij voor 's lands eer en belang meest dienstig zal oordeelen. Wij achten het dan ook zeker dat wij van hem tijding zullen ontvangen van eenig groot en roemruchtig wapenfeit, zooals voegt aan de geduchte zeemagt en de onzettend groote strijdmiddelen, die tot zijne beschikking gesteld zijn.

»De admiraal Corry moet met eene divisie der vereenigde vloet Helsingfors in het oog houden. Aland zal waarschijnlijk door eenige onzer oorlogschepen vermist worden en vervolgens bezet gehouden worden.

»De 500 man Britsche troepen, die ons gouverneur thans besloten heeft naar de Zwarte Zee te zenden, zullen niet lang wachten alvorens Engeland te verlaten. Twee van de grootste schroefstoombooten zijn gereed om hen aan boord te nemen. De Krim zal eerlang het tooneel van de operatiën tegen de Russen vereenigd strijdmagt worden. De aankomst van den Franschen admiraal Bruat met eene versterking van vier linesschepen zal de vereenigde vloet in staat stellen om met overmagt voor Sebastopol te verschijnen en een sterke scheepdivisie naar de Circassische kust te zenden.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 8 Julij. Eerst heden is prins Gortschakoff, in bijzonder gehoor door Keizer Frans-Jozef ontvangen. Nieuwe hoop op vrede, wordt door eenige personen tengevolge van dat onderhoud gekoesterd. Een koerier vertrekt heden naar St. Petersburg.

Men wil dat vorst Gortschakoff tegen iemand in vertrouwen zou gezegd hebben: Oostenrijk zal over het antwoord voldaan zijn, ten minste wij willen zulks hopen.

Het protest van Pruisen tegen het binnenrukken van Oostenrijksche troepen in Wallachye, is door het Weener kabinet, als in geen diplomatieken vorm gekleed, ter zijde gelegd, en Pruisen heeft aan het protest ook geen verder gevolg gegeven.

BERLIJN, 9 Julij. Ten gevolge van het alhier ontvangen antwoord des Czaars, heeft het kabinet van Berlijn, steeds vasthoudende aan zijn plan van minnelijke schikking, besloten om naar de hoven van Weenen en Petersburg eene nota te zenden. De nota moet reeds opgesteld zijn en eene vredelievende strekking hebben.

STADS NIEUWS.

BURGERSLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 10 Julij.

BEVALLEN (6 Julij): G. W. Top, geb. Top, Z. — (7 Julij): M. G. Ebersbach, geb. Friederich, Z. — OVERLEDEN (8 Julij): A. L. Korthals, 10 d.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIS, 9 Julij. Fransche 3 p. 72.95; 4 p. 99 —; Bank-Aktien —; 3 p. Spanje 33 1/2; id. 1 p. —; 4 p. Rusland —; Met. 5 p. Ct. —; Rom Leening 1850 84 1/2.

LONDEN, 9 Julij. Consols 93; 3 p. Spanje buitenl. 58; 1 p. dito 19; Comité-Bewijzen 4; Passive 4; 5 p.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENBUYSSEN, Drukker en Uitgever